

II

СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

Стандард бр 5

Члан 71.

Циљеви свих студијских програма медицинског усмерења на Медицинском факултету Универзитета у Нишу, остварују се применом стандарда за квалитет наставног процеса, чијом реализацијом се омогућава да студенти:

- стекну прописано знање и разумевање здравља и његовог промовисања, болести, њене превенције и збрињавања;
- стекну прописано знање о фармаколошким принципима медикаментозног третмана, ефикасности лекова у збрињавању и ублажавању симптома болести, као и о њиховим неповољним дејствима;
- стекну основне клиничке вештине и поседују знање и искуство да их самостално примене;
- стекну и демонстрирају ставове и навике потребне за постизање високих стандарда клиничке праксе, у смислу збрињавања пацијената и у смислу даљег сопственог професионалног развоја.

Члан 72.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Члан 73.

Методи и облици извођења наставе:

Настава појединачног предмета се организује и изводи у току једног, а највише у току два семестра, у складу са наставним планом и програмом. Настава се изводи: предавањима, практичном наставом, семинарима, демонстрацијама, приказом случајева, консултацијама, менторством, теренским радом, стручном праксом, стручним екскурзијама, конференцијама и клиничким вежбама базираним на приказу случаја, са величином групе за практичну наставу од 5 до 10, на свим клиничким предметима. Теоријска настава је организована тако да у групи за предавања на свим студијским програмима првог и другог нивоа студија има до 80 студената. Сви такви облици наставе од студената захтевају припрему, сарадњу и учешће, подстичу их на стваралачки начин размишљања и дедуктиван начин

истраживања, као и примену стечених знања и вештина у практичне сврхе. Циљ ових метода у процесу савладавања исхода учења је да се студенти оспособљавају за тимски рад и самостално доношење одлука да раде на решавању клиничких проблема различите сложености, уз помоћ наставника и сарадника у циљу стицања и усавршавања вештина потребних за самостално учење током целог професионалног живота. Око 50% претклиничког курикулума састоји се из конференција о случајевима и лабораторијских сесија, клиничких састанака и других интерактивних едукационих стратегија. Оваква комбинација предавања и наставе усмерена на студенте разложно је избалансирана, пружајући сваком студенту прилику да испољи сопствени стил учења и постигне циљеве предмета коришћењем различитих приступа у учењу. Настава се изводи на Медицинском факултету и у наставним базама, у салама за предавања, у лабораторијама, хируршким салама и у болесничким собама. У току наставе студенти ступају у интеракцију са пацијентима, уче основе комуникације пацијент-доктор, стичу дијагностичке и вештине физичког прегледа, изучавају медицинску етику, стичу вештине за збрињавање повређених и оболелих, стичу вештине потребне за критичку евалуацију резултата објављених у литератури и демонстрирају способност за примену научног приступа у решавању клиничких проблема.

Активна настава

Члан 74.

Укупно ангажовање студената састоји се од активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари и други облици активне наставе који се приказују и описују у књизи предмета), самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршних радова и других видова ангажовања. Укупан број часова активне наставе на свим студијским програмима и свим нивоима студија не може бити мањи од 600 часова у току школске године. Настава се одвија у току 15 недеља у семестру тј. 30 недеља у школској години. Последња недеља у семестру може бити предвиђена за организовање предиспитних консултација и вежби у виду дискусионих форума, кратких усмених презентација основног садржаја предмета или израде практичних задатака.

Члан 75.

А) Теоријска настава

Стандарди за одржавање предавања

Наставник је дужан да предавања на предмету изводи у свему према Плану рада који је утврдила катедра пре почетка наставе. Наставник је дужан да План рада саопшти студентима на уводном предавању;

План рада садржи:

- назив предмета и одговарајућу шифру;
- дужину трајања наставе — година студија, семестар, број часова;

- статус предмета (назнака о обавезним и изборним предметима);
- условљеност другим предметима;
- постављени циљеви који се остварују и исход предмета;
- имена наставника и сарадника;
- метод наставе и савладавања градива;
- садржај предмета (методске јединице које се изучавају на теоријској и практичној настави);
- фонд часова и број ЕСПБ бодова;
- основну и допунску литературу коју треба користити;
- оцењивање знања са назнаком начина провере знања и дефинисање значаја предиспитних обавеза и завршног испита.

Члан 76.

Наставник је дужан да наставу одржава у временским терминима предвиђеним распоредом часова односно да час наставе започне и заврши на време. Наставник и сарадник могу, у договору са студентима и продеканом за наставу, променити место и термине одржавања наставе. О промени места и термина студенти морају бити благовремено обавештени. Тематске јединице предавања се морају обрађивати по редоследу који је предвиђен Планом рада на предмету, уз дозвољено одступање од око 10%. Наставник је дужан да током часа обради најмање 80% садржаја тематске јединице предвиђене Планом рада за тај час.

Стандарди садржаја предавања

Члан 77.

- Садржај предавања мора да покрива најмање 80% градива предвиђеног Планом рада;
- Садржај предавања мора бити тако конципиран да она буду корисна за савладавање градива и припрему испита;
- Један део предавања мора бити посвећен примерима, илустрацијама, задацима и другим облицима практичне примене знања и развоја вештина; након 20-30 мин предавања потребно је организовати фазу индивидуалног или тимског интерактивног рада.

Стандарди метода предавања

Члан 78.

- Наставник треба да предаје на начин који стимулише критичко и креативно размишљање студента;
- Наставник треба да предаје на начин који држи пажњу слушалаца;
- Наставник треба да предаје разумљиво и јасно;
- Наставник кроз интерактивну наставу треба да:
 - утиче да студенти размишљају и повезују знања

- инсистира да студенти постављају питања
- активира претходна знања студената
- проверава разумевање изложене теме
- омогући да студенти елаборирају нова знања
- поспешује разумевање материје кроз разговор
- обезбеђује мотивацију за учење
- поспешује логичан, аналитички приступ студената у непознатим ситуацијама
- Наставник мора да долази припремљен на предавања;
- Потребно је да наставник користи одговарајућа наставно–техничка средства (презентације, анимације, демонстрације, видео записе, приказ случаја).

Члан 79.

Део предавања (теоријска настава) на појединим предметима се може организовати и као:

- интердисциплинарни курс,
- модуларно организована настава у мање тематске целине,
- настава у мале наставне групе,
- проблем оријентисана настава – ПБЛ и
- кроз више студија “приказа” случаја.

Доступност предавања

Члан 80.

Наставници су у обавези да студентима након предавања учине доступним «handout» а садржај својих предавања доставе администратору академске мреже који ће омогућити доступност садржаја предавања на сајту Факултета. Предавања из одређених актуелних тематских целина, на предлог катедре као изабрана предавања, постављају се на на форум предмета где се налазе подаци о предмету, наставницима и сарадницима, обавезној и допунској литератури, начину оцењивања и напредовања студената. По изабраном предавању не би требало да презентација садржи више од 20 слајдова.

Стандарди понашања наставника

Члан 81.

- Наставник мора да одржава коректан однос према студентима;
- Наставник мора да се пристојно понаша и долази уредно обучен на час;
- Стил изражавања наставника мора бити такав да га студенти разумеју;
- Стил изражавања наставника треба да буде неутралан, професионалан и не сме садржавати увредљиве или дискриминаторске изразе према било ком појединцу, друштвеној групи или верској заједници.

Стандарди одржавања практичне наставе

Члан 82.

Практична настава се спроводи за предклиничке предмете у лабораторијама, истраживачким центрима и институтима, а за клиничке предмете у клиничким одељењима. Практична настава обухвата: вежбе, семинаре, клиничку праксу, дежурства, визите, клиничке и клиничкопатолошке конференције, симулације клиничких случајева, конференције о случајевима и тематске семинаре, клиничке састанке, дискусију за округлим столом, приказ случаја, јутарње стручне састанке, стручну праксу, теренски рад и друге облике интерактивне наставе који омогућавају стицања прописаног знања, вештина и понашања.

Наставник или сарадник је дужан да вежбе на предмету изводи у свему према Плану рада; Тематске јединице вежби се морају обрађивати по редоследу који је предвиђен Планом рада, уз дозвољено одступање од око 10%; Наставник или сарадник је дужан да током часа вежби обради најмање 80% садржаја тематске јединице предвиђене Планом рада за тај час; Наставник или сарадник је дужан да наставу одржава у временским терминима предвиђеним распоредом часова односно да час вежби започне и заврши се на време. Наставник и сарадник могу у договору са студентима и продеканом за наставу променити место и термине одржавања вежби. О промени места и термина студенти морају бити благовремено обавештени.

Стандарди практичне наставе

Члан 83.

Садржај практичне наставе мора да покрива најмање 80% градива предвиђеног Планом рада; Садржај вежби мора бити тако конципиран да оне буду корисне за разумевање материје коју покрива предмет. Главни део практичне наставе мора бити посвећен неком од облика примене знања стечених на предавањима и читањем уџбеника и практикума. Облици примене знања могу бити веома разноврсни, као на пример: лабораторијске вежбе, израда задатака, анализа случаја из клиничке праксе, обрада примера и илустрација, симулације, групне дискусије проблема, индивидуалне и групне презентације студената. Облици примене знања треба да буду усклађени са природом предмета (академско-општеобразовни, стручни, стручно-апликативни) као и са величином групе.

Ради унапређења наставе уз поменуте облике практичне наставе на неким клиничким предметима, према наставном плану и програму, организују се и посебни облици практичног рада у летњем периоду (летња стручна пракса), у здравственим установама, на клиничким одељењима и амбулантама.

Провере знања на практичној настави

Члан 84.

Наставници и сарадници су дужни да на часовима практичне наставе континуирано проверавају знање студената. Облик провере знања је препуштен

наставницима и сарадницима и може бити веома различит: од класичног пропитивања и израде задатака, преко тестова, до иновативних облика провере знања. Облик провере знања током наставе треба да буде прилагођен природи предмета. На предметима где је то неопходно знање студената током наставе се проверава преvasходно кроз израду писмених задатака или тестова. На предметима где је то могуће, провера знања студената током наставе може да се врши, поред тестирања, кроз пропитивање или израду есеја. Однос појединих облика рада и провере знања на практичној настави је унапред одређен и студенти су упознати са облицима провере знања и начином вредновања предиспитних обавеза на предмету. Наставници и сарадници су у обавези да евидентирају присуство студената на свим облицима практичне наставе као и да у посебне рубрике студенског картона унесу своја запажања и оцене за успешно савладавање наставног процеса и предиспитних обавеза.

Члан 85.

Наставници и сарадници су дужни да пружају помоћ студентима при савладавању градива, изради семинара и есеја, припреми конференција и приказа случаја, као и изради дипломских радова. Најмање једном недељно, у свакој наставној недељи у семестру, у фиксном термину, сваки наставник и сарадник треба да одреди време (један школски час за наставника и два за сарадника) предвиђено за консултације са студентима. У договору са студентима, на сваком предмету, непосредно пре сваког испитног рока, шеф предмета је обавезан да организује предиспитне консултације и вежбе које омогућавају студентима да успешније савладају испитне обавезе.

Стандарди метода практичне наставе

Члан 86.

Наставник или сарадник на практичној настави треба да:

- држи вежбе на начин који стимулише критичко размишљање студената;
- омогући да студенти повежу аспекте знања унутар и између тематских области, као и да повежу нова са већ стеченим знањима;
- држи вежбе на начин који држи пажњу студената;
- предаје разумљиво и јасно;
- долази припремљен на све облике практичне наставе;
- користи разноврсне и интерактивне облике рада: дискусије, симулације, израду задатака, анализе случајева из клиничке праксе, групно решавање проблема и сл.;
- обезбеди активно учешће што већег броја студената на часу и да обезбеди двосмерну комуникацију са студентима;
- пружи студентима могућност да сами “рукују” знањем и раде у групама на решавању практичних задатака;
- омогући студентима да елаборирају сопствено знање.

Стандарди понашања наставника и сарадника у практичној настави

Члан 87.

- Наставник или сарадник мора да одржава коректан однос према студентима;
- Наставник или сарадник мора да се пристојно понаша и долази уредно обучен на час;
- Стил изражавања наставника или сарадника мора бити такав да га студенти разумеју;
- Стил изражавања наставника или сарадника треба да буде неутралан, професионалан и не сме садржавати увредљиве или дискриминаторске изразе према било ком појединцу, друштвеној групи или верској заједници.

ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Члан 88.

Обезбеђење квалитета наставе укључује:

1. контролу одржавања наставе према Плану рада Центра, тј. Комисије за контролу и осигурање квалитета наставе;
2. контролу квалитета садржаја и метода наставе;
3. контролу резултата наставе.

Члан 89.

Центар, односно Комисија за контролу и осигурање квалитета наставе предлаже планове редовног и систематског обављања контроле квалитета наставе. Наставно-научно веће усваја предложене планове. План контроле квалитета наставе треба да садржи: поступак, начин и облике контроле квалитета наставе, термине, поступак саопштавања резултата. Поступак, резултати, закључци, препоруке и одлуке морају да буду евидентирани и саопштени у писаној форми.

Члан 90.

Контрола квалитета наставног процеса обавља се према усвојеном Плану рада Центра кроз контролу документације на катедрама и предметима, контролу регуларности извођења наставе и на основу анкетаирања студената.

Члан 91.

Наставник и сарадник су дужни да после сваког одржаног часа упишу у Дневник рада за теоријску и практичну наставу (евиденција о одржаној настави се систематски води на предмету, а Центар може предложити и друге начине вођења евиденције) следеће податке:

- датум одржавања наставе;
- врсту наставе: предавања, вежбе, семинари и др.;
- број одржаних часова;
- назив методске јединице са тезама;
- напомену, уколико је неопходна.

Члан 92.

Извештај о спроведеној контроли наставног процеса у току семестра и анализу регуларности извођења наставе, Комисија доставља председнику Центра, продекану за наставу и Наставно-научном већу најкасније месец дана од завршетка семестра. Продекан за наставу упозорава шефа катедре тј. предмета, као и наставника или сарадника који се не придржава договорених мера које обезбеђују регуларност наставног процеса.

Члан 93.

Контрола квалитета садржаја и метода наставе обавља се кроз студентску анкету. Анкета студената резултира у оценама квалитета наставе на предмету и то за сваког наставника или сарадника појединачно.

Члан 94.

Анкетирање студената се изводи у претпоследњој недељи семестра за предмете из тог семестра. Анкетирање се може извести и после завршених свих обавеза на предмету укључујући и испит. Анкету организује и спроводи Комисија за контролу и осигурање квалитета наставе.

Резултати анкетирања студената достављају се декану, продекану за наставу и студенту продекану. Збирни резултати оцене рада наставника и сарадника се достављају шефу катедре, тј. предмета на коме су наставници и сарадници укључени у наставу. Обрађени подаци који се односе на квалитет наставе на појединачним предметима постављају се на сајт Факултета.

Члан 95.

По добијању резултата анкете, стручни колегијум кога чине: продекан за наставу, председник Центра, председник комисије, шеф катедре, тј. предмета обавља појединачни разговор са оним наставницима и сарадницима чија је просечна оцена наставе испод 3 (на скали од 1 до 5). Стручни колегијум саставља извештај декану Факултета и доноси предлог мера за унапређење квалитета. Декан даје сагласност за примену одређених мера.

Центар се даље брине за спровођење договорених мера.

Члан 96.

Уколико наставник или сарадник одбије да предузме предвиђене мере и не дође до побољшања оцене квалитета наставе за наставника и сарадника коме је изречена одговарајућа мера, декан доноси одлуку о удаљавању наставника или сарадника из наставног процеса на одређено време. Подаци о свим изреченим корективним или дисциплинским мерама уносе се у лични досије наставника и сарадника.

Члан 97.

Контрола резултата наставног процеса обавља се кроз анализу резултата оцењивања студената. На крају семестра, Комисија за анализу ефикасности студирања у сарадњи са Службом за наставу припрема извештај о резултатима оцењивања студената по предметима и наставницима. Извештај мора да садржи:

- укупан број студената уписаних на предмету,

- укупан број студената који су испунили наставне и предиспитне обавезе, у складу са правилима студија,
- број студената који су положили испитни колоквијум или испит у целини у првом испитном року након завршених наставних обавеза на предмету,
- резултате постигнуте на облицима континуиране провере знања (семинари, израда есеја) као и резултате на различитим облицима делова испита (тест, практични испит) по појединим роковима,
- дистрибуцију оцена и просечна оцена студената на предмету.

Комисија за анализу ефикасности студирања доставља продекану за наставу и председнику Центра извештај о резултатима оцењивања на свим предметима, а наставницима доставља извештај о резултатима оцењивања на предметима које они предају.

Члан 98.

Стручни колегијум кога чине председник Комисије за анализу ефикасности студирања, председник Центра и продекан за наставу обављају појединачни разговор са свим наставницима код којих је пролазност студената дупло нижа од просечне пролазности студената на години студија на којој се налази предмет. У разговору се разматрају разлози за ниску пролазност и утврђују мере за њено унапређење. Разговор се обавља и са наставницима предмета где је пролазност студената на различитим облицима делова испита (тест, практични испит) дупло нижа од просечне пролазности студената на години студија на којој се налази предмет. Стручни колегијум саставља извештај декану Факултета о узроцима ниске пролазности и предлаже мере које су договорене за њено унапређивање. Декан даје сагласност за примену одређених мера.